

NORGES HØYESTERETT

Den 14. mars 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Endresen og Bårdsen i

HR-2017-547-U, (sak nr. 2016/2330), sivil sak, anke over kjennelse:

A v/verge

(advokat Mona Næverdal)

mot

Staten v/Pasientskadenemnda

(advokat Anita Bergh Ankarstrand)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om oppnevning av sakkyndig for tingretten.
- (2) A er født 00.00.2001. Han har medfødt grønn stær og er nesten blind på det venstre øyet, og har også nedsatt hørsel på venstre øret. Videre har han en alvorlig utviklingsforstyrrelse i autismespekteret.
- (3) A v/verge har reist sak ved Oslo tingrett med krav om erstatning for pasientskade. Som grunnlag for kravet om pasientskadeerstatning er det prinsipalt anført at hans utviklingsforstyrrelse helt eller delvis er forårsaket av inadekvat behandling av hypoglykemi (lavt blodsukker) i nyfødtp perioden, subsidiært at denne skadefølgen skyldes en rekke hendelser som ble utløst av at mor feilaktig ble diagnostisert med hepatitt B. I alle tilfeller er det anført at diagnosen grønn stær skulle vært stilt tidligere.
- (4) Staten v/Pasientklagenemnda har krevd seg frifunnet. Staten har anført at behandlingen har vært adekvat for samtlige anførte skadeforhold og at vilkåret om årsakssammenheng ikke er oppfylt.
- (5) For tingretten har A v/verge begjært oppnevning av to sakkyndige, nærmere bestemt en spesialist i barnesykdommer med spesialkompetanse innen nyfødttmedisin og en spesialist i infeksjonsmedisin. Staten v/Pasientskadenemnda har motsatt seg oppnevning, da den mener

det ikke er nødvendig med ytterligere sakkyndighet utover de spesialister som har vurdert saken i anledning behandlingen ved Norsk pasientskadeerstatning (NPE).

(6) Oslo tingrett avsa kjennelse 29. august 2016 med slik slutning:

"Begjæringen om oppnevning av sakkyndige i sak nr. 16-071000TVI-OTIR/05 tas ikke til følge."

(7) A v/verge anket tingrettens kjennelse til Borgarting lagmannsrett, som avsa kjennelse 4. november 2016 med slik slutning:

"Anken forkastes."

(8) A v/verge har i rett tid anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken er angitt å gjelde lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning. Det er i korte trekk anført:

(9) Lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull. Lagmannsretten skulle foretatt en vurdering av den ankende parts innsigelser mot oppnevningen hensett til sakens alvorlighet, kompleksitet og behovet for sakkyndige som begge parter har tillitt til. Det er også feil når lagmannsretten har uttalt at de medisinske erklæringer er innhentet før PSN fikk oversendt saken, da en av vurderingene ble utarbeidet etter at saken var tatt inn for retten. Vedkommende spesialist var da for lengst innmeldt som statens sakkyndige vitne.

(10) Lagmannsretten legger feilaktig til grunn et premiss om at rådgivende leger for NPE ikke står i et tilknytningsforhold til PSN, og at disse er upartiske og uavhengige. Resultatet av en rettslig behandling vil med svært stor sannsynlighet bli det samme som i forvaltningen dersom retten baserer seg på saksøktes medisinske sakkyndige vitner, noe som innebærer at det ikke vil bli noen reell prøving av forvaltningsvedtaket.

(11) Lagmannsrettens henvisning til at PSN er opprettet som en uavhengig nemnd er formaljuss, og tar ikke høyde for at PSN blir en motpart for pasientene på linje med forsikringsselskaper. Lagmannsretten har lagt til grunn at sakkyndigheten skal dekkes av saksøktes vitner. Dette er i strid med uttalelser i Rt. 2015 side 226 og HR-2014-2519-U.

(12) A v/verge har lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt:

- 1. Lagmannsrettens kjennelse datert 04.11.16 oppheves og hjemvises til ny behandling i lagmannsretten.**
- 2. Staten v/Pasientskadenemnda betaler sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett.**

Subsidiært:

- 1. Lagmannsrettens kjennelse av 04.11.16 oppheves og det oppnevnes én eller to rettsoppnevnte sakkyndige i sak 16-071000TVI-OTIR/05 for Oslo tingrett.**
- 2. Staten v/Pasientskadenemnda betaler sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett."**

(13) Staten v/Pasientskadenemnda har inngitt tilsvaer, og har i korte trekk anført:

(14) Det foreligger ikke saksbehandlingsfeil. Lagmannsrettens begrunnelse er tilstrekkelig.

- (15) Lagmannsrettens forståelse av tvisteloven § 29-3(2) er korrekt. Det er intet avhengighetsforhold mellom PSN og leger tilknyttet NPE. PSN kan heller ikke identifiseres med NPE. De rådgivende legers utredninger er tilstrekkelig grundig. Det er ikke grunnlag for en slik generalisering av lagmannsrettens begrunnelse som ankende part gjør, om at alle pasientskader skal være å anse som tilstrekkelig utredet ved sakkyndigerklæring fra behandlingen i NPE. Det avgjørende er om avgjørelsesgrunnlaget i den enkelte sak er forsvarlig.
- (16) Staten v/Pasientskadenemnda har lagt ned slik påstand:
- "1. Anken forkastes.
  2. Hver av partene bærer sine egne saksomkostninger."
- (17) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over tingrettens kjennelse om ikke å oppnevne sakkyndige. Utvalgets kompetanse er begrenset etter tvisteloven § 30-6. Vurderingen av lagmannsrettens saksbehandling må skje i lys av at lagmannsrettens prøving av oppnevningen av sakkyndig etter tvisteloven § 29-3 var begrenset til å prøve om tingrettens avgjørelse "er uforsvarlig eller klart urimelig".
- (18) Utvalgets flertall, dommerne Utgård og Endresen, viser til avgjørelsene i Rt. 2014 side 1334, Rt. 2015 side 8 og Rt. 2015 side 226. I disse avgjørelsene har Høyesteretts ankeutvalg i flere henseende klargjort hvilke vurderinger som må gjøres når det oppstår spørsmål om oppnevning av sakkyndige – også i saker som gjelder pasientskadeerstatning. I den siste av de tre avgjørelsene heter det i avsnitt 18:
- "Det klare utgangspunkt må etter dette være at det skal oppnevnes en eller to sakkyndige i saker som reiser medisinske spørsmål, herunder om årsaksforhold. Men dette kan ikke oppstilles som en helt unntaksfri regel. I de nevnte avgjørelsene ligger at det etter en konkret vurdering kan være forsvarlig å unnlate oppnevning også i slike saker, men dette må være tilstrekkelig begrunnet."**
- (19) Dette innebærer ikke at det skal oppnevnes sakkyndige i alle saker der det kreves pasientskadeerstatning. En begjæring om oppnevning av sakkyndige kan være så vidt svakt fundert at oppnevning ikke er nødvendig for å få et forsvarlig avgjørelsesgrunnlag. Oppnevning av sakkyndige forutsetter at dette med rimelighet kan tenkes å tilføre saken noe av betydning for avgjørelsen.
- (20) Innledningsvis viser lagmannsretten i sin kjennelse til rettens begrensede kompetanse. Lagmannsretten gjennomgår så det grunnlag tingretten hadde for sin avgjørelse, og konkluderer at tingrettens vurdering ikke var uforsvarlig eller klart urimelig. På bakgrunn også av fraværet av indikasjoner på at det ble begått noen feil ved behandlingen av A, finner ankeutvalgets flertall lagmannsrettens begrunnelse for sin avgjørelse, tilstrekkelig.
- (21) Mindretallet, dommer Bårdsen, har som utgangspunkt at saken gjelder medisinskfaglige spørsmål som partene er uenige om, og at den private parten derfor ønsker oppnevnt uavhengige sakkyndige. En beslutning om ikke å oppnevne sakkyndige i en slik situasjon, må begrunnes, jf. Rt. 2015 side 226 avsnitt 18.
- (22) Mindretallet har merket seg at lagmannsrettens kjennelse inneholder faktiske feil på punkter som kan ha hatt betydning. Det er dessuten umulig å lese ut av lagmannsrettens kjennelse om retten har vurdert anken med det utgangspunkt at dersom det er behov for sakkyndighet, så vil

ikke forklaringer fra de spesialistene som utredet saken under den forvaltningsmessige behandlingen kunne erstatte uavhengige rettsoppnevnte sakkyndige. Tingrettens kjennelse har samme svakhet.

- (23) Lagmannsrettens kjennelse bør derfor oppheves.
- (24) I samsvar med flertallets syn må anken etter dette forkastes. Det er ikke lagt ned påstand om sakskostnader for Høyesterett.

S L U T N I N G :

Anken forkastes.

Clement Endresen
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: